

(דברים לב) ואין עמו אל נכר, משום שיקלה פח הטמאה מן העולם, ולא ישאר למעלה ולמטה אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, וישראל לעבודתו, עם קדוש. ויקרא קדוש, שכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם. ואז יהיה מלך יחידי למעלה ולמטה, ועם יחידי לעבודתו, כמו שכתוב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

רבי יצחק ורבי ייסא היו הולכים בדרך. אמר רבי ייסא, הנה שכינה אצלנו, נתעסק בדברי תורה, שכל מי שעוסק בדברי תורה ומשתדל בה, זוכה להמשיך אותה עמו.

פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים יח) חי וברוך צורי וירום אלוהי ישעי. הפסוק הזה הוא סוד. חי ה', וכי לא ידענו שהקדוש ברוך הוא נקרא חי? אלא אפלו צדיק גמור, הוא נקרא חי, שהרי חי - צדיק הוא למעלה וצדיק הוא למטה. למעלה הקדוש ברוך הוא נקרא חי - למטה הצדיק נקרא חי, שכתוב (שמואל ב-ב כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי. למה נקרא חי? משום שהוא צדיק, שהרי צדיק נקרא חי, חי העולמים. וברוך צורי - הכל אחד. חי וברוך - שלא נפרדים זה מזה. שפאשר מתחברים יחד נקרא באר מים חיים. זה נובע החוצה, וזה מתמלא ממנו.

וירום אלוהי ישעי - זה העולם העליון, שהוא רם ונשא, רם על הכל, שהרי ממנו יוצא הכל, ומקור שלא פוסק וכל הנביעה שנובע למלא הבאר כראוי, ומשם מתברכת להאיר לכל אותם שלמטה.

פליל יחלף, וכתוב, (שם) ונשגב יי לבדו ביום ההוא. הוא בלחודו, כמה דכתיב, (דברים לב) ואין עמו אל נכר, בגין דישתצי חילא מסאבא מעלמא, ולא ישתאר לעילא ותתא אלא קדשא בריך הוא בלחודו, וישראל לפולחניה, עם קדיש, ויתקרי קדיש, דכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם. וכדין יהא מלפא יחידי, לעילא ותתא, ועמא יחידאה לפולחניה, כמה דכתיב, (דברי הימים א יז) ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

רבי יצחק ורבי ייסא, הוו אזלי בארחה, אמר רבי ייסא, הא שכינתא לגבן נתעסק במלי דאורייתא, דכל מאן דעסיק במלי דאורייתא וישתדל בה, זכי לאמשכא ליה בהדיה.

פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים יח) חי וברוך צורי וירום אלוהי ישעי, האי קרא איהו רזא. חי יי, וכי לא ידענא דקדשא בריך הוא אקרי חי, אלא אפילו צדיק גמור, איהו אקרי חי, דהא חי, צדיק איהו לעילא וצדיק איהו לתתא. לעילא קדשא בריך הוא אקרי חי. לתתא צדיק אקרי חי, דכתיב, (שמואל ב כג) ובניהו בן יהוידע בן איש חי, אמאי אקרי חי בגין דאיהו צדיק, דהא צדיק חי אקרי, חי העולמים. וברוך צורי, פלא חד, חי וברוך, דלא מתפרשי מהדדי, דכד מתחברין פחדא אקרי (שיר השירים ד) באר מים חיים. דא נביע לגו, ודא אתמלייא מניה.

וירום אלוהי ישעי, דא עלמא עלאה, דאיהו רם ונשא, רם על פלא. דהא מיניה

נפיק פלא, (מקורא דלא פסיק) וכל נביעו דנביע, לאתמלייא בירא כדקא יאות.

וּכְשֶׁמִתְמַלֵּאת [ו] הַכֹּל כְּרֵאוּי, אִזּוֹ
וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

פָּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (איוב לו) לֹא
יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו וְאֵת מַלְכִים
לִפְסָא וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח וַיִּגְבְּהוּ. בֹּא
רְאֵה, כְּשֶׁרִשְׁעִים לֹא שׁוֹלְטִים
בְּעוֹלָם וְנֹאֲבָדִים מִמֶּנּוּ [מהעולם], אִזּוֹ
הַצְדִּיק שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב
לֹא יִחְיֶה רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן.
מֵה כְּתוֹב אַחֲרָיו? לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק
עֵינָיו. מֵה זֶה עֵינָיו? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים לד) עֵינֵי ה' אֵל צְדִיקִים.

וְאֵת מַלְכִים לִפְסָא - אֵלוֹ הֵם
הַמַּלְכִים הַשׁוֹלְטִים שְׁנֹאֲחֲזִים
בִּפְסָא. וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח - שֶׁהִתְקִימוּ
בִּפְסָא בְּקִיּוּם שְׁלֹם. וַיִּגְבְּהוּ - לְמֵה
וַיִּגְבְּהוּ? לְשֵׁלֵט בְּעוֹלָם, וַיִּתְקַיֵּם
הַפְסָא עַל עַמּוּדָיו. דְּבָר אַחֵר
וַיִּגְבְּהוּ - שְׁנוּטָלִים אֵת הַפְסָא
וּמַעֲמִידִים אוֹתוֹ לְמַעַלָּה לְהֶאֱחֹז
בְּמִקּוּמוֹ כְּרֵאוּי, וְאִזּוֹ הַכֹּל יִחוּד
אֶחָד.

בְּעוֹדָם הוֹלְכִים רְאוּ אִישׁ אֶחָד
שֶׁהָיָה בָּא, וְעָלָם אֶחָד עִמּוֹ רוֹכֵב
עַל כְּתָפוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאִי
שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה הוּא יְהוּדִי, וּכְדִי
לְזָכוֹת אֲנָשִׁים הוּא בָּא. אָמַר רַבִּי
יִיסָא, נִזְכָּה אֲנִי בּוֹ כְּרֵאוּשׁוֹנָה.

כְּשֶׁהֲגִיעַ אֵלֵיהֶם, אָמַר רַבִּי יִיסָא,
אֵיפֹה הַכְּלִי [המורה של העמיר] עִם
מֵאֲכָלֵי הַדֶּרֶךְ? אָמַר, כְּדִי שִׁיזְכּוּ [בו]
אֲנָשִׁים, שֶׁהָרִי יֵשׁ לִי שְׁנֵי בָנִים,
וְהֲגִיעַ הַצָּבָא לְעִיר וְנִשְׁבּוּ, וְכַעַת
אֲנִי הוֹלֵךְ כְּדִי שִׁיזְכּוּ בָהֶם בְּנֵי
אָדָם. זָכוּ עִמּוֹ וְנִתְנוּ לוֹ לְאָכֹל.

בִּנְיָתִים פָּתַח אוֹתוֹ יְהוּדִי וְאָמַר,
(במדבר כח) אֵת קָרְבְּנִי לְחָמִי לְאִשִּׁי
וְגו'. הַקָּרְבָּן שֶׁל הַקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא
בְּכָל יוֹם כְּדִי לְזוֹן אֵת הָעוֹלָם

וּמִתְמַן אֲתַבְּרָכָא, לְאַנְהָרָא לְכָל אֵינּוֹן
דְּלִתְתָא, וְכַד (הא) אֲתַמְלִיָּא, כְּדָקָא
יְאוּת, כְּדִין וַיְרוּם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

פָּתַח רַבִּי יִיסָא וְאָמַר, (איוב לו) לֹא יִגְרַע
מִצְדִּיק עֵינָיו וְאֵת מַלְכִים לִפְסָא
וַיִּשְׁיבֵם לְנֹצַח וַיִּגְבְּהוּ, תָּא חֲזִי, כַּד חֲיִיבִיא
לֹא שְׁלִטִין בְּעֵלְמָא וְאֲתַאֲבִידוּ מִיְנִיה (מעלמא),
כְּדִין צְדִיק אִיהוּ שְׁלִיט בְּעֵלְמָא, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (שם) לֹא יִחְיֶה רָשָׁע וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים
יִתֵּן. מֵה כְּתִיב בְּתַרְיָה, לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק
עֵינָיו, מֵהוּ עֵינָיו, כְּמֵה דְאֵת אָמַר (תהלים לד)
עֵינֵי יי אֵל צְדִיקִים.

וְאֵת מַלְכִים לִפְסָא, אֵלִין אֵינּוֹן מַלְכִין
שְׁלִיטִין, דְּאֲתַאֲחֲדָן לִפְסָא. וַיִּשְׁיבֵם
לְנֹצַח, דְּאֲתַקִּימוּ בְּכִרְסֵיָא, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.
וַיִּגְבְּהוּ, אֲמַאי וַיִּגְבְּהוּ, לְשֵׁלֵטָה בְּעֵלְמָא,
וַיִּתְקַיֵּם כְּרִסֵּיָא עַל סְמִכוּתָהּ. דְּבָר אַחֵר
וַיִּגְבְּהוּ, דְּנִטְלֵי כְּרִסֵּיָא, וְזָקְפִין לָהּ לְעֵילָא,
לְאֲתַאֲחֲדָא בְּאֲתַרְיָה כְּדָקָא יְאוּת, וְכִדִּין כְּלָא
יִחוּדָא חֲדָא.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, חֲמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהוּוּ אֲתִי
וְחַד יְנוּקָא עִמִּיהּ, רָכִיב עַל כְּתַפִּיָּה.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדָאִי הָאִי בַר נָשׁ יוּדָאִי
אִיהוּ, וּבְגִין לְזַפְּאָה לְבְנֵי נָשָׁא קָא אֲתִי. אָמַר
רַבִּי יִיסָא, נִזְכָּה אֲנִן בְּקַדְמִיתָא בִּיהּ.

כַּד מָטָא לְגַבִּיָּיהוּ, אָמַר רַבִּי יִיסָא אֵן
קִיסְתָא דְּטְרִימָא (כ"א קיסטא דעמירא) בְּקִירְטוּי
דְּאוּרְחָא, אָמַר בְּגִין דְּיִזְכּוּן (ד"א ל"ג ב"י) בְּנֵי
נָשָׁא, דְּהָא תְרִין בְּנִין אִית לִי, וְאֲתָא טוּרְנָא
לְמִתָּא, וְאֲשַׁתְּבוּ. וְהָאִידְנָא אֲזִילְנָא, בְּגִין

דְּיִזְכּוּן בְּהוּ בְנֵי נָשָׁא. זָכוּ בְּהַדְיָה, וַיְהִיבוּ לִיהּ לְמִיכָל.

אֲדַהְבִי פָתַח הָהוּא יוּדָאִי וְאָמַר, (במדבר כח) אֵת קָרְבְּנִי לְחָמִי לְאִשִּׁי וְגו'.